

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 13 лютого 2018 року № 3-3

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання Міністерством екології та природних ресурсів України коштів державного бюджету за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів"

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України "Про Рахункову палату" розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання Міністерством екології та природних ресурсів України коштів державного бюджету за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів".

За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Міністерство екології та природних ресурсів України протягом 2015–2017 років за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів" (КПКВК 2401040) використало 86 283,4 тис. грн, у тому числі 45 827,0 тис. грн – із загального фонду державного бюджету та 40 356,3 тис. грн – спеціального, сформованого за рахунок власних надходжень бюджетних установ.

Водночас аудит засвідчив, що виконання бюджетної програми за КПКВК 2401040 протягом 2015–2017 років не було результативним, кошти використовувалися неефективно і з порушенням вимог чинного законодавства, розпорядники бюджетних коштів надавали недостовірну звітність Міністерству фінансів України та інформацію Українському інституту науково-технічної і економічної інформації.

При цьому через неефективне використання бюджетних коштів за бюджетною програмою втрачається наявний потенціал провідних науково-дослідних установ, підпорядкованих Мінприроди, не забезпечується належного виконання функцій і завдань, які стоять перед Міністерством та установами як у сфері науково-технічної діяльності та підготовки наукових кадрів, так і охорони об'єктів природо-заповідного фонду.

2. Чинними нормативно-правовими актами у 2015–2017 роках був визначений порядок планування та використання коштів за бюджетною програмою 2401040, а також напрями їх використання та очікувані результати.

Водночас реалізація бюджетної програми за КПКВК 2401040 здійснюється Мінприроди за невизначеності напрямів розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу у сфері охорони навколишнього природного середовища. Бюджетна програма не була спрямована на виконання державних цільових програм і виконувалася за відсутності відповідної галузевої програми, що не забезпечило отримання науково-технічної продукції та ефективного використання коштів державного бюджету.

3. Плани науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт Міністерства не формувалися, що є недотриманням Закону України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність", Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084, і Порядку планування, фінансування і контролю за виконанням та впровадженням науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затвердженого наказом Мінприроди від 07.11.2000 № 187. Як наслідок, конкурсний відбір виконавців робіт Мінприроди не здійснювався, договори на виконання робіт не уклалися, виконані роботи актами прийняття-передавання не приймалися, моніторинг практичного впровадження результатів робіт не здійснювався.

Створення наукової продукції та практичне впровадження результатів прикладних наукових і науково-технічних розробок, що здійснювалися за рахунок коштів КПКВК 2401040, аудитом не підтверджено.

Отже, кошти загального фонду державного бюджету, спрямовані протягом 2015–2017 років на виконання прикладних наукових і науково-технічних розробок, у сумі 44 916,1 тис. грн використано неефективно.

Оскільки Міністерство не уклало з науково-дослідними установами договорів на виконання наукових і науково-дослідних робіт, були необґрунтовано заплановані 907,0 тис. грн асигнувань загального фонду державного бюджету, що призвело до неекономного їх використання.

4. Запроваджений Міністерством механізм використання коштів державного бюджету на виконання наукових і науково-дослідних робіт не передбачав виконання конкретних робіт та отримання науково-технічної продукції, а кошти використано непродуктивно.

Міністерством за рахунок цих коштів фактично здійснювалося утримання двох науково-дослідних установ, що належать до сфери його управління: науково-дослідної установи "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем" (УкрНДІЕП) та науково-дослідної установи "Український науковий центр екології моря" (УкрНЦЕМ), яким затверджувалися та доводилися кошториси та плани використання бюджетних коштів.

Більшість видатків планувалася Міністерством і спрямовувалася науково-дослідними установами на заробітну плату з нарахуваннями та оплати комунальних послуг. Проте затверджені обсяги асигнувань були меншими за розрахований обсяг фонду оплати праці згідно із штатними розписами установ, затвердженими Мінприроди, що призвело до переведення наукових співробітників на неповний робочий день.

5. На підготовку наукових кадрів за бюджетною програмою 2401040 Мінприроди за державним замовленням протягом 2015–2017 років використало 910,9,0 тис. гривень. Ці видатки на виконання державного замовлення Міністерством були доведені УкрНДІЕП.

Водночас державні контракти на підготовку наукових кадрів за державним замовленням між Мінприроди та УкрНДІЕП не укладались (інститутом також не були укладені угоди з аспірантами, які навчаються з відривом від виробництва, що є недотриманням Порядку розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 363. Як наслідок, із шести осіб, які завершили навчання в аспірантурі, захистив дисертацію лише один аспірант, а п'ять навіть не надали дисертацій до вченій раді УкрНДІЕП.

Отже, кошти державного бюджету використані з порушенням чинного законодавства та неефективно.

Крім того, внаслідок допущення виконавцем державного замовлення порушення вимог нормативно-правових актів при нарахуванні стипендії аспірантам неекономно використано 14,5 тис. гривень.

6. Мінприроди не забезпечує належного контролю за діяльністю наукових установ, що належать до сфери його управління, і державним майном, що є недотриманням вимог Закону України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність".

Зокрема, Мінприроди впродовж останніх 14 місяців не оголошує конкурсу на призначення директора науково-дослідної установи "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем".

Науково-дослідні судна УкрНЦЕМ "Владимир Паршин" та "Екоконтроль" не використовуються і виведені з експлуатації, охоронне зобов'язання на ботанічний заказник "Філофорне поле Зернова" досі не оформлено, через що установа не може забезпечити охорону заказника, переданого їй Указом Президента України від 21.11.2008 № 1064/2008.

7. Внаслідок численних реорганізацій з 2017 року в Мінприроди фактично відсутній структурний підрозділ, відповідальний за наукову та науково-технічну діяльність Міністерства.

Крім того, у 2017 році не діяла й Науково-технічна рада Мінприроди, створена Міністерством, зокрема, з метою організації експертизи виконаних наукових робіт та їх ефективності, проведення оцінок доцільності і обґрунтованості пропозицій щодо виконання і обсягів фінансування нових науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок.

Зазначене створило передумови до неналежного контролю за використанням бюджетних асигнувань за КПКВК 2401040, отриманням очікуваних результатів, а також діяльністю науково-дослідних установ, що належать до сфери управління Мінприроди.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання Міністерством екології та природних ресурсів України коштів державного бюджету за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів" затвердити.

2. Інформацію Рахункової палати до Звіту надіслати Верховній Раді України.

3. Відомості про результати контрольного заходу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати доручити Міністерству екології та природних ресурсів України вжити заходів реагування на висновки та пропозиції за результатами проведеного аудиту.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству екології та природних ресурсів України і рекомендувати:

- розробити та затвердити відповідно до вимог статті 48 Закону України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність" порядок фінансування Мінприроди окремих наукових і науково-технічних програм та проектів, виконавцями яких є установи, що належать до сфери його управління, а також надання їм грантів;

- враховуючи затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 13 нового Порядку формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, переглянути порядок, затверджений наказом Мінприроди від 07.11.2000 № 187;

- вжити заходів щодо виконання Указу Президента України від 21.11.2008 № 1064/2008 "Про оголошення природної акваторії Чорного моря ботанічним заказником загальнодержавного значення "Філофорне поле

Зернова" в частині здатності науково-дослідної установи "Український науковий центр екології моря" забезпечувати охорону цього об'єкта природно-заповідного фонду;

- забезпечити укладання державних контрактів на виконання державного замовлення з підготовки наукових кадрів з науково-дослідною установою "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем", при цьому зобов'язати виконавця державного замовлення укласти відповідні угоди з аспірантами;

- розглянути питання визначення структурного підрозділу, відповідального за організацію наукової та науково-технічної діяльності з питань, що належать до компетенції Міністерства;

- доручити Науково-технічній раді Міністерства підготувати пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі охорони навколишнього природного середовища та розроблення відповідної галузевої програми.

5. Оприлюднити рішення та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Шулежко М. Я.

Т. в. п. Голови Рахункової палати

О. С. Яременко